

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГИЖИЦЬКОГО

Факультет будівництва та архітектури
Кафедра соціальної сфери та культурної спадщини

ПОГОДЖЕНО	ЗАТВЕРДЖЕНО
Гарант ОПП <u>«Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика»</u> <u>Віталій Боярчук</u> (ім'я та прізвище, підпис) “ ” 2025 року	Декан факультету <u>механіки, енергетики та інформаційних технологій</u> <u>Степан Ковалюшин</u> (ім'я та прізвище, підпис) “ ” 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКЗ 1 Історія України
(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність G 4 «Енерговиробництво»
(код і назва спеціальності)

спеціалізація G 4.03 «Відновлювані джерела енергії та
(код і назва спеціальності)

освітня програма Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма Історія України
(назва навчальної дисципліни)

Укладачі: Андрій Копитко, кандидат історичних наук, доцент
(вказати укладачів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної сфери та культурної спадщини

Протокол № 1 від "26" серпня 2025 року

Завідувач кафедри соціальної сфери та культурної спадщини

(підпис)

(Ігор Баран)
(ім'я та прізвище)

Погоджено навчально-методичною комісією
спеціальності «Енерговиробництво»

_____ (назва спеціальності)

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2025 року

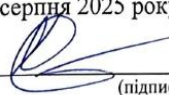
Голова НМКС _____

 Богдан В.Г.
(підпис, ім'я та прізвище)

Схвалено рішенням навчально-методичної
ради факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій
(назва факультету)

Протокол № _____ від « _____ » серпня 2025 року

Голова НМРФ _____

(підпис, ім'я та прізвище)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЬЖИЦЬКОГО

Факультет будівництва та архітектури
Кафедра соціальної сфери та культурної спадщини

ПОГОДЖЕНО	ЗАТВЕРДЖЕНО
Гарант ОПП <u>«Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика»</u> <u>Сергій Коробка</u> (ім'я та прізвище, підпис)	Декан факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій <u>Степан Ковалишин</u> (ім'я та прізвище, підпис)
“ ” 2025 року	“ ” 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКЗ 1 Історія України
(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність G4 «Енерговиробництво»
(код і назва спеціальності)

Спеціалізація G4.03 «Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика»
(код і назва спеціалізації)

освітня програма «Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика»

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

Робоча програма Історія України
(назва навчальної дисципліни)

Укладач: Андрій Копитко, кандидат історичних наук, доцент
(вказати укладачів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної сфери та культурної спадщини

Протокол № 1 від “26” серпня 2025 року

Завідувач кафедри соціальної сфери та культурної спадщини

(підпис)

(Ігор Баран.)
(ім'я та прізвище)

Погоджено навчально-методичною комісією
спеціальності «Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика»
(назва спеціальності)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2025 року

Голова НМКС _____
(підпис, ім'я та прізвище)

Схвалено рішенням навчально-методичної
ради факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій
(назва факультету)

Протокол № ____ від « ____ » серпня 2025 року

Голова НМРФ _____
(підпис, ім'я та прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Семестр	I	I
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Усього годин аудиторної роботи	42	14
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	14	6
• практичні заняття, год.		
• лабораторні заняття, год.		
семінарські заняття, год.	28	8
Усього годин самостійної роботи	78	106
Форма контролю	Іспит	

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 35 %

для заочної форми здобуття освіти – 12%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: формування у студентської молоді знань та уявлень про наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів української історії, допомогти їй засвоїти досвід національного державотворення, традиції української державності, показати боротьбу українського народу за її відродження та збереження, розкрити історію соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст і організаційні форми, висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою, показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин.

Завдання навчальної дисципліни визначити місце України в сучасному культурно-цивілізаційному просторі; розвиток культури історичного мислення, вироблення вмінь аналізувати й оцінювати явища політичного та культурно-цивілізаційного розвитку українського суспільства у контексті світових подій та явищ, зіставляти цивілізаційні процеси з аналогічними в інших країнах, робити аргументовані висновки, застосовувати набуті знання для прогнозування цивілізаційного вибору нашої держави; формувати свідомість громадянина й патріота України та її культури.

Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика» вивчення дисципліни забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі відновлюваних джерел енергії та гідроенергетики або у процесі навчання, що передбачає
----------------------------	---

Тема 1. Україна на початку XX ст.	7	2	2			3	7					7
Тема 2. Українська національно-демократична революція (1917-1920).	7	2	2			3	7	2	2			3
Тема 3. Україна в складі СРСР (1922-1939).	7	2	2			3	7		2			5
Тема 4. Західноукраїнські землі в 20-30-х рр. XX ст.	5		2			3	5					5
Тема 5. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)	7	2	2			3	7	2				5
Тема 6. Україна в другій половині 40-80-х рр. XX ст.	5		2			3	5					5
Тема 7. Україна на шляху побудови незалежної держави.	4		2			2	4					4
Разом за розділом	42	8	14			20	42	4	4			34
Іспит	30					30	30					30
Усього годин	120	14	28			78	120	6	8			106

4. ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Київська Русь. Галицько-Волинська держава. Виникнення, піднесення та розквіт Київської Русі (кінець IX – середина XI ст.). Політична розділеність Київської Русі (кінець XI – середина XIII ст.). Золотоординське панування. Утворення Галицько-Волинської держави. Галицько-Волинська держава за Данила Романовича Галицького та його наступників. Характерні риси суспільно-політичного життя і розвитку культури Київської Русі та Галицько-Волинської держави.	2	2
2	Тема 2. Україна в першій половині XIX ст. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії. Суспільні рухи. Національне відродження в Україні. Кирило-Мефодіївське товариство. Західноукраїнські землі в складі Австрійської імперії.	2	
3	Тема 3. Україна в складі Російської імперії в другій половині XIX ст. Модернізаційні процеси в Російській імперії та Україна. Суспільні течії та рухи другої половини XIX ст. Соціально-економічний розвиток в пореформений період. Українська культура в другій половині XIX ст.	2	
4	Тема 4. Україна на початку XX ст. Соціально-економічний та національний розвиток. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр. Україна в роки третьочергової монархії (серпень 1907-липень 1914 рр.).	2	

	Західноукраїнські землі в другій половині XIX – на початку XX ст. Українські землі в роки Першої світової війни.		
5	Тема 5 Українська національно-демократична революція (1917-1920). Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну. Проголошення автономії України. Українська Народна Республіка та її війна з радянською Росією. Гетьманат Павла Скоропадського. Директорія УНР. Західноукраїнська Народна Республіка. Радянсько-польська війна і Україна.	2	2
6	Тема 5. Україна в складі СРСР (1922-1939). УСРР на початку 20-х рр. XX ст. Нова економічна політика. Індустріалізація та колективізація сільського господарства. Голод 1932-1933 рр. Розвиток культури в 20-30-х рр. XX ст. Політика коренізації. Україна і процес формування тоталітарного режиму в СРСР.	2	
7	Тема 7. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945) Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Проголошення автономії Карпатської України. Пакт Молотова – Ріббентропа. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР. Бойові дії на території України в 1941-1942 рр. Нацистський окупаційний режим в Україні та рух опору йому (радянський і націоналістичний). Визволення України в 1943-1944 рр.	2	2
Усього годин		14	6

5. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Первісне суспільств. о та перші державні утворення на території України. Початок формування суспільства і цивілізації на території України. Палеоліт. Мезоліт. Неоліт. Енеоліт. Бронзовий вік. Скфо-сарматська доба в історії України. Кімерійці (IX – перша половина VII ст. до н.е.). Скіфи. Сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я: Східні слов'яни в VI-XI ст. Етногенез слов'ян. Венеди, анти, склавини. Суспільний розвиток східних слов'ян.	2	2
2	Київська Русь. Галицько-Волинська держава. Виникнення і становлення Давньоруської держави (кінець IX – кінець X ст.). Концепції походження Давньоруської держави. Піднесення і розквіт Київської Русі (кінець X – середина XI ст.). Військова та релігійна реформа Володимира Великого. Реформи Ярослава Мудрого. Політична роздробненість Київської Русі (кінець XI – середина XIII ст.). Золотоординське панування. Причини феодальної роздробленості: Особливості відносин Золотої Орди та Русі: Характерні риси суспільно-політичного життя та розвитку культури Київської Русі. Політичний устрій Київської Русі. Соціально-економічний розвиток Київської Русі. Характерні риси та особливості розвитку культури Київської Русі. Матеріальна культура Київської Русі. Боротьба за утворення та зміцнення Галицького князівства. Волинське князівство. Утворення Галицько-Волинського князівства. Боротьба з монголо-татарською навалою та відродження державності в українських землях. Зовнішня та внутрішня	2	

	політика Данила Галицького. Галицько-Волинська держава в другій половині XIII – першій половині XIV ст. Суспільно-політичний та адміністративний устрій Галицько-Волинського князівства.		
3	Українські землі в складі Литви і Речі Посполитої. Входження українських земель до складу Великого князівства Литовського. Етапи перебування українських земель в складі Великого князівства Литовського. Боротьба руської знаті за перетворення удільних князівств на незалежну державу в 70-90-х роках XIV ст. "Велике княжіння Руське" (1430-1435). Реставрація удільного устрою та його остаточна ліквідація (1440-1471). Запровадження воєводського адміністративного устрою. Господарство і населення. Спроби національної аристократії відновити Українську державу. Люблінська унія 1569 р. та її вплив на подальшу долю українського народу. Україна й Крим: проблеми стосунків. Відсіч турецько-татарським вторгненням. Соціальні та економічні зміни. Релігійні процеси і церква в Україні. Берестейська церковна унія. Культура України в XIV-XVI ст.	2	
4	Виникнення українського козацтва. Українська національна революція середини XVII ст. Українське козацтво у другій половині XVI – першій половині XVII ст. Початки українського козацтва і вихід його на політичну арену. Запорозька Січ як одна з форм української державності. Державний устрій козацтва. Внутрішній устрій козацтва як зародок нової Української держави. Військові походи українського козацтва проти турків і татар. Козацько-селянські повстання (друга половина XVI – перша половина XVII ст.). Українська національна революція середини XVII ст.: причини, характер, періодизація. Особливості національно-визвольної війни. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648-серпень 1657 р.). Державницькі спрямування гетьмана України Б. Хмельницького. Утворення Української гетьманської держави. Формування державного устрою. Українсько-московські взаємини. Громадянська війна та поділ козацької України на два гетьманства (вересень 1657-червень 1663 р.). Боротьба за возз'єднання Української держави (червень 1663-вересень 1676 р.).	2	2
5	Україна наприкінці XVII – у XVIII ст. Гетьманування Івана Самойловича. «Вічний мир» 1686 р. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана Івана Мазепи. Північна війна та Україна. Гетьман Пилип Орлик. «Конституція прав і вольностей Війська Запорозького» (Бендерська конституція). Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст. Політика Росії щодо України після Полтавської битви. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана Івана Скоропадського. Гетьман Данило Апостол. Кирило Розумовський. Запорізька Січ у XVIII ст. Ліквідація української автономії в складі Російської імперії (1764-1783). Колонізаторська політика російського царизму в другій половині XVIII ст. Правобережна Україна наприкінці XVII - у XVIII ст. Семен Палій.. Селянсько-козацьке повстання 1768 р. («Коліївщина»). Захоплення Правобережної України Російською імперією. Соціально-економічний розвиток	2	

	наприкінці XVII - у XVIII ст. Культура України наприкінці XVII - у XVIII ст.		
6	Україна в першій половині XIX ст. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії. Суспільно-політичний рух в Україні. Українське національне відродження. Історичні дослідження. Праці з етнографії, фольклористики та мовознавства. Українська художня література. Кирило--Мефодіївське товариство. Західноукраїнські землі під владою Австрійської монархії. Початок національного пробудження в Галичині.	2	
7	Україна в складі Російської та Австро-Угорської імперії в другій половині XIX ст. Україна та реформи в Російській імперії 60-80-х рр. XIX ст. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії (друга половина XIX ст.) Піднесення національно-визвольного руху в Україні у другій половині XIX ст. Обґрунтування ідеї самостійності України. Суспільні течії та рухи другої половини XIX ст. Народницький та соціал-демократичний рух. Ліберальні ідеї та рухи. Громадівський рух. Економічний розвиток західноукраїнських земель. Соціальні процеси в західноукраїнських землях. Громадсько-політичне життя на західноукраїнських землях. Соціал-демократія. Москвофільство та народовство.. Радикальний революційно-демократичний рух у Східній Галичині.	2	
8	Україна на початку XX ст. Національний рух на початку XX ст. Українські політичні організації та партії «Самостійна Україна» М. Міхновського. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр. Україна в роки третьочервневої монархії (серпень 1907 - липень 1914 р.). Аграрна реформа П. Столипіна та її реалізація в Україні. Західноукраїнські землі в другій половині XIX — на початку XX ст. Аграрна реформа 1848 р. в Австрійській імперії та її реалізація в українських землях. Соціальні процеси в українських землях Австрійської та Австро-Угорської імперій. Еміграція українців. Москвофіли та народовці. Українські політичні партії в Галичині та Буковині. Українська суспільно-політична думка. Твір Ю. Бачинського «Україна ingredienta» («Україна уярмлена»). Виступи робітників та селян. Українські землі в роки Першої світової війни. Головна Українська Рада. Легіон Українських Січових Стрільців. Союз Визволення України. Товариство Українських Поступовців. «Карпато-руський освободительный комитет». Модерністська течія в українській культурі на рубежі XIX і XX ст. Співвідношення народництва та модернізму в українській культурі.	2	
9	Українська національно-демократична революція (1917-1920). Соціально-економічні та політичні передумови національно-визвольних змагань. Особливості економічного, політичного і соціального розвитку українських земель в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Утворення Української Центральної Ради та проблеми державного будівництва. Проблема національно-територіальної автономії України у складі Російської федеративної республіки. I Всеукраїнський військовий з'їзд. Універсали УНР. Боротьба між Центральною	2	2

	Радою і більшовиками за владу в Україні. Українська державність в період 1918-1920 р. р. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Директорії УНР. Українська держава в добу Директорії УНР. С. Петлюра. Українсько-польська війна 1920-1921 рр. Війна УНР та більшовицької Росії. Західноукраїнська Народна Республіка. Листопадовий чин 1918 р. Війна ЗУНР та Польщі. Зовнішня та внутрішня політика ЗУНР.		
10	Україна в складі СРСР (1922-1939). УСРР на початку 20-х років ХХ ст.: внутрішня та зовнішня політика. Економічні та соціальні процеси в радянській Україні першої половини 20-х рр. ХХ ст. Нова економічна політика та особливості її реалізації в Україні. НЕП та зміни в сфері економіки. Причини згорання НЕПу. Утворення Радянського Союзу. Остаточна втрата Україною незалежності. Індустріалізація: завдання, труднощі, характерні риси, особливості, наслідки. Особливості процесу індустріалізації в Україні. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 рр. Причини голоду в Україні 1932-1933 рр. Наслідки суцільної колективізації. Політика коренізації: українізація і розвиток національних меншин. Україна і процес формування тоталітарного режиму в СРСР.	2	2
11	Західноукраїнські землі в 20-30-х рр. ХХ ст. Українські землі в складі Польщі. Етапи офіційної польської політики в українському питанні. А. Шептицький і українська греко-католицька церква. Полонізація українських земель. Українські політичні партії. Український кооперативний рух. Українські землі в складі Румунії. Промисловість та сільське господарство. Політико-правовий статус українських земель в складі Румунії. Українські політичні партії та рухи в Румунії. Українські землі в складі Чехословаччини. Особливості політико-правового та соціально-економічного розвитку українських земель в Чехословаччині.	2	
12	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945). Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Роль «українського питання» в німецько-радянському зближенні. Пакт Молотова - Ріббентропа. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР. Напад Німеччини на СРСР, невдачі Червоної армії в боях на території України 1941-1942 рр. Проголошення Української держави. Місце України в планах нацистів. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Радянський партизанський рух на окупованій території України. Утворення та діяльність Української повстанської армії. Збройна боротьба формувань ОУН-УПА в 1941-1944 рр. Визволення України.	2	
13	Україна в другій половині 40-80-х рр. ХХ ст. Повоєнна відбудова і розвиток України в 1945 — середині 1950-х років. Зовнішньополітична діяльність УСРР. Особливості процесу відбудови народного господарства України. Рівень життя та побуту населення. Радянська західних областей України. Боротьба ОУН-УПА з радянською репресивною машиною. Масові репресії радянського режиму проти населення Західної України. Операція «Вісла». Україна в умовах деєталінізації (1956-1964). Суспільно-політичне життя	2	

	та політична боротьба в УРСР. Україна на порозі кризи: наростання застійних явищ (1965-1985). Суспільно-політичне життя: «стабілізація» і закритість. Духовний розвиток суспільства: ідеологічний диктат. Шестидесятництво. Українська робітничо-селянська спілка та Українська Гельсінська спілка. Дисидентський рух. Політичні репресії в 60-70-х рр. XX ст. Україна і процес перебудови в СРСР (квітень 1985 — серпень 1991 р.). Головні чинники, що зумовили процес перебудови. Етапи перебудови та її наслідки для України.		
14	Україна на шляху побудови незалежної держави. Стартові умови розгортання державотворчого процесу. Соціально-економічні та політичні процеси в Україні у перші роки незалежності (1991-1995 рр.). На шляху творення національної економіки (1991 — перша половина 1994 р.). Реалізація нового соціально-економічного реформаційного курсу та його наслідки (друга половина 1994—2000 р.). Становлення владних структур. Конституційний процес. Демократичні перетворення та формування і розвиток громадянського суспільства. Проблеми розвитку політичної системи в Україні. Формування багатопартійності. Становлення концепції зовнішньополітичного курсу. Альтернативні варіанти геополітичної орієнтації України. Західний напрям зовнішньої політики. Україна та СНД. Відносини України з державами СНД. Російсько-українська війна.	2	
Усього годин		28	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Первісне суспільство та перші державні утворення на території України Племена ямної та катакомбної культур. Фракійці і кельти на території України. Похід перського царя Дарія I Гістаспа проти Скіфії. Етнокультурні процеси на півдні Східної Європи (IV-I ст. до н.е.). Держава Германаріха та імперія Аттіли. Археологічні культури та проблема відображення племінного світу українських земель VIII-X ст. в писемних джерелах.	4	5
2	Тема 2. Київська Русь. Галицько-Волинська держава. Кочові народи степу (хозари, угри, печеніги, торки) та Київська Русь. Етнічні процеси в Південній Русі. Культурні зв'язки Київської Русі з країнами Заходу та Сходу. Дискусія в історичній науці щодо королівства Русі (XIII – перша половина XIV ст.).	4	5
3	Тема 3. Українські землі в складі Литви і Речі Посполитої. Політичні процеси в Великому князівстві Литовському наприкінці XIV-XV ст. Боротьба Литовсько-Руської держави та Кримського ханства за українські землі в першій третині XVI ст. Устрій Речі Посполитої: територія, влада, державні символи. Поширення реформаційних ідей в Речі Посполитій. Підходи щодо церковної унії в Речі Посполитій.	4	5
4	Тема 4. Виникнення українського козацтва. Українська національна революція середини XVII ст. Українське козацтво та Священна Ліга. Морські походи запорожців. Участь українського козацтва і шляхти в	4	5

	московській Смуті. Козацько-татарська співпраця 1620-х рр. Українська національна революція середини XVII ст. в іноземних джерелах. Зовнішня політика уряду Б. Хмельницького.		
5	Тема 5. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст. Зміни в адміністративному і військовому устрої Гетьманщини. Передумови та наслідки ліквідації Запорозької Січі. Скасування козацького устрою в Слобідській Україні. Гайдамацький рух.	4	5
6	Тема 6. Україна в першій половині XIX ст. Національно-визвольний рух поляків та Україна. Польське повстання 1830-1831 рр. в Правобережній Україні. Декабристський рух. Масонство в Україні. Причини денаціоналізації української суспільної верхівки в XVIII – першій половині XIX ст. Етнографія і фольклористика як вияв українського культурницького та політичного руху.	4	5
7	Тема 7. Україна в складі Російської та Австро-Угорської імперії в другій половині XIX ст. Польське повстання 1863 р. в Правобережній Україні. Кримська (Східна) війна 1853-1856 рр. та Україна. Циркуляр Валуєва 1863 р. та Ємський указ 1876 р. в Російській імперії та Україна. Україна та контрреформи в Російській імперії (80-90-і рр. XIX ст.). Наукове товариство ім. Шевченка у Львові. Селянський та робітничий рух в українських землях Австро-Угорської імперії. Шляхи та особливості формування української еліти. Національна політика Габсбургів на західноукраїнських землях.	4	5
8	Тема 8. Україна на початку XX ст. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії на початку XX ст. Промисловість в українських землях у складі Російської імперії. Сільське господарство в українських землях Російської імперії. Сільське господарство, промисловість та торгівля в західноукраїнських землях. Соціально-економічні процеси в українських землях під час Першої Світової війни.	4	5
9	Тема 9. Українська національно-демократична революція (1917-1920). Формування центральних та місцевих органів влади УНР. Організація збройних сил УНР. Інформаційна політика УНР. Українська Галицька Армія.	4	5
10	Тема 10 Україна в складі СРСР (1922-1939). Голод 1921-1923 рр. в Україні. Непівська модель організації суспільства. Культурне будівництво в 20-30-х роках XX ст. в радянській Україні.	4	5
11	Тема 11. Західноукраїнські землі в 20-30-х рр. XX ст. Українські наукові та освітні установи. Український робітничий рух. Організація Українських Націоналістів.	2	5
12	Тема 12. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945). Західна Україна в загарбницьких планах СРСР та Німеччини. Проголошення автономії Карпатської України. Причини Другої світової війни.	2	5
13	Тема 13. Україна в другій половині 40-80-х рр. XX ст. Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Культурно-ідеологічні процеси в Україні (друга половина 40-х – 50-і рр. XX ст.). Соціально-економічний розвиток України (друга половина 40-х – 50-і рр. XX ст.). Духовне життя в Україні:	2	8

	основні тенденції та характерні риси (60-80-і рр. XX ст.). Релігійне дисидентство. Соціально-економічний розвиток УРСР (60-80-і рр. XX ст.). Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа. Н.В.Щербицький як провідник русифікаторської політики центру. Політичні репресії 60-70-х років. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Народження Народного руху України і перетворення його в опозиційну до КПРС силу. Угода про Співдружність незалежних держав. Затвердження державної символіки України.		
14	Тема 14. Україна на шляху побудови незалежної держави. Специфіка взаємодії культури та суспільства в умовах перехідного періоду. Основні тенденції розвитку сучасної української культури. Національно-державне відродження. Характерні риси релігійного життя. Роль національної ментальності в житті суспільства. Українська діаспора.	2	8
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів		48	76
Іспит		30	30
Усього годин		78	106

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

З метою покращення успішності здобувачів вищої освіти та підвищення балів за поточний контроль, протягом семестру їм можуть бути додатково надані індивідуальні завдання, що передбачають написання рефератів або есе (письмова робота з індивідуальною позицією автора у вільному вигляді) на визначену тематику.

Теми рефератів (есе) з навчальної дисципліни «Історія України»:

1. Культурна спадщина Київської Русі та сучасні дискусії про її спадкоємців.
2. Скульптор Йоган Георг Пінзель – життя і творчість.
3. Галицька архітектурна школа. Сакральна архітектура Львова.
4. Львів – культурна столиця України?
5. Іполіт (Володимир) Терлецький – український церковний інтелектуал.
6. Берестейська церковна унія (1596 р.) і її оцінки в історичній літературі.
7. Запорожці на Кубані.
8. Алчевські – меценати української справи.
9. *Per aspera ad astra*. Життєвий шлях Йосифа Сліпого.
10. Симон Петлюра – борець за Незалежність України.
11. Бій під Малими Мінками. Трагедія Базару.
12. Український хоровий диригент Олександр Кошиць.
13. Холодний Яр – символ боротьби за Незалежність.
14. Стаханівський рух: правда і вигадка.
15. Дивізія СС «Галичина» – приклад колабораціонізму?
16. Культура українського народу в контексті світової культури.
17. Проблеми цивілізаційно-культурної ідентифікації українців.
18. Аналіз українсько-російських відносин упродовж XVII – XXI століть: міфи, проблеми, шляхи подолання конфліктів.
19. Теорія фронтиру Фредерика Тернера: український контекст.
20. Український Таємний Університет у Львові (1921 – 1925).
21. Батуринська трагедія 1708 р.
22. Кіно як засіб пропаганди (на прикладі кінематографу СРСР 20-х – 80-х рр. XX ст.).
23. Українські спортивно-руханкові організації першої половини XX ст. «Пласт».
24. Діяльність товариства «Просвіта».
25. Кам'яна Могила як історична пам'ятка.
26. Самоврядування в українських містах (XIII – XVIII ст.). Магдебурзьке право.
27. Волоська пастуша колонізація та волоське право на українських землях.

28. Голокост на українських землях. Бабин Яр.
29. Етнічна і політична нація (інтерпретація понять).

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, лекція); наочні (демонстрація, ілюстрація).

Лекції супроводжуються демонстрацією таблиць за допомогою мультимедійного комплексу. У процесі навчання здійснюється опрацювання нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань. Для активізації навчального процесу передбачене застосування таких сучасних навчальних технологій, як робота в малих групах; семінари-дискусії; метод мозкового штурму; метод «переваги та недоліки»; ділові ігри.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється проведенням поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання відповідних завдань. Форми проведення поточного контролю - усне та письмове опитування, тестовий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критерії оцінювання здобувачів денної та заочної форми здобуття освіти

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів з дисципліни «Історія України», яку може отримати студент протягом семестру за всі види роботи, становить 100, при цьому 50 балів за результатами поточного оцінювання, та 50 – за результатами екзаменаційного контролю.

Поточний контроль (ПК) проводиться під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю - перевірка рівня підготовленості здобувачів до виконання конкретної навчальної роботи, діагностика рівня сформованості відповідних компетентностей. Усі види поточних контрольних заходів оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (**САЗ**) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у 50-ти бальну шкалу за формулою:

$$ПК = 10 \cdot САЗ$$

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його

	викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів за даною освітньою компонентою. Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Семестровий екзамен проводиться під час екзаменаційної сесії згідно з розкладом, який доводиться до відома викладачів і здобувачів не пізніше, ніж за місяць до початку підсумкового контролю. На екзамені використовуються комбіновані тини завдань:

- теоретичні усні, спрямовані на виявлення теоретичних знань;
- творчі спрямовані на виявлення рівня сформованості професійного мислення, здатності до прийняття професійних рішень, дій у нестандартних ситуаціях, розв'язування нетипових історичних проблем тощо.

Екзамен проводиться в усній формі. Екзаменаційні білети для семестрового контролю розглядаються на засіданні кафедри, затверджуються завідувачем. Усі екзаменаційні білети щорічно переглядаються та затверджуються у встановленому порядку.

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до таблиці і заноситься в додаток до диплому фахівця.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	Задовільно
35-59	FX	
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Копитко А.Д. Історія України. Ч.1: Давня, середньовічна та ранньомодерна історія України. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять в студентів факультету агротехнологій та екології» (Львів: ЛНУП, 2024. 140 с.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Аркуша О. Г., Кондратюк К. К., Мудрий М. М., Сухий О. М. Час народів. Історія України XIX століття : навч. посіб. Львів, 2016. 408 с.
- Балушок В., Галенко О., Гаскевич Д. та ін. Шлях з первісності у цивілізацію. Українські шати середньовіччя. Київ : Академперіодика, 2023. 658 с.
- Бойко О.Д. Історія України : посіб. для студ. вузів. Київ : Академвидав, 2018. 720 с.
- Бойко О. Новітня історія України 2014-2019 рр. Київ : Академія, 2020. 160 с.
- Борисенко В. Й. Курс української історії з найдавніших часів до XX століття : навч. посіб., 1996. 616 с.
- Борисова О., Климів А. Історія української державності. Київ, 2018. 464 с.
- Вівчарик М.М., Панченко П.П., Жмихова В.І. Українська нація : шляхи до самовизначення. Київ, 2001. 287 с.
- Відносини Польщі з Литвою, Білоруссю та Україною 450 років після Люблінської унії / за ред. Т. Стемпневського, Б. Сурмач. Київ : Ніка-Центр, 2020. 168 с.
- Войтович Н., Бричка Б. Бідність в Україні: історико-економічний аналіз. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: історичні науки*. 2022. Том 33 (72) № 1. С. 14-20.
- Войтович Н., Глушко М. Мотиви одруження українців галицького села в першій половині XX ст. (на архівних матеріалах Львівської Греко-католицької Митрополичої консисторії). *Skhidnoievropeyskiy istorychnyi visnyk [East European Historical Bulletin]*. 2022. 23. С. 40–50.
- Войтович Н. Розлучення у сім'ях українців Галичини у 20-30-их рр. XX століття (за матеріалами судових справ Львівської Греко-католицької митрополичої консисторії). *Український історичний журнал*. 2022. 6. С. 98–107.
- Войтович Н. Становище жінки-селянки на Галичині в роки Першої світової війни (на основі аналізу шлюбно-сімейної сфери). *Український історичний журнал*. 2024. 4. С. 84–98.
- Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX століття. Київ : Генеза, 2000. 360 с.
- Громенко С. 250 років фальші: російські міфи історії Криму. Київ : Фоліо, 2019. 255 с.
- Грушевський М. Ілюстрована історія України. Реприн. вид. Львів, 1990. 524 с.
- Дашкевич Я. Постаті. Нариси про діячів історії, політики, культури / упорядн. М. Капраль, Г. Сварник, І. Скочиляс. Львів : Львівське відділення ІУАД ім. М.С. Грушевського, 2007. 808 с.
- Довідник з історії України. Київ, 2001. 1135 с.
- Дорошенко Д. І. Нарис історії України. Львів, 1991. 573 с.
- Дуцик Д. Збройний конфлікт в термінах : путівник для України. Київ, 2019. 235 с.
- Василенко С. Д. Європейський вибір України : монографія. Одеса, 2003. 212 с.
- Глотов Б. Б. Культурно-цивілізаційна ідентифікація українського народу : монографія. Дніпропетровськ, 2002. 218 с.
- Горелов М.Є., Моця О.П., Рафальський О.О. Цивілізаційна історія України : нариси. Київ, 2006. 632 с.
- Енциклопедія історії України. Том Україна – Українці. Книга 2 / голова ред. кол. В. А. Смолій. Київ : Наукова думка, 2019. Т. Україна – Українці. Кн. 2. 842 с.
- Єсельчик С. Історія України: становлення модерної нації. Київ : Laurus, 2011. 377 с.
- Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
- Каппелер А. Мала історія України / переклад з німецької. Київ : К.І.С., 2007. 261 с.
- Кормич Л. І., Багацький В. В. Історія України від найдавніших часів до XXI століття : навч. посіб. Харків, 2001. 480 с.
- Мицик В. Ф. За законом світового ладу : трипільська цивілізація і світогляд українського народу : наук. видан. Київ, 2007. 328 с.
- Ткаченко В. М., Ресент О. П. Україна на межі цивілізацій (історико-політологічні розвідки) :

монографія. Київ, 1995. 160 с.

Історія України : підручник / В.А. Качкан та ін. ; за ред. В.А. Качкана. Київ, 2018. 360 с.

Пасічник М.С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи. Навчальний посібник. 2-е вид., стер. К.: Знання, 2006. 735 с.

Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків : Клуб сімейного дозвілля. 2018. 496 с.

Полонська-Василенко Н. Історія України. Київ, 1993. 717 с.

Полонська-Василенко Н. Історія України: у 2 т. Т. 1: До середини XVII століття. 4-е вид., стереотипне. К.: Либідь, 2002. 672 с.; Т.2: Від середини XVII століття до 1923 року. 4-е вид., стереотипне. К.: Либідь, 2002. 608 с.

Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ, 1998. 728 с.

Субтельний О. Україна. Історія. Київ : Либідь, 1991. 512 с.

Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / Даниленко В. та ін. ; керізн. авт. кол. Л. Якубова. Київ : Академперіодика, 2021. 544 с.

Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / Єфіменко Г. та ін. ; керізн. авт. кол. Л. Якубова. Київ : Академперіодика, 2021. 620 с.

Файзулін Я. Історія.UA: постаті, факти, версії. Київ : Комора, 2021. 560 с.

Хоткевич Г. Історія України (до кінця XVI століття). Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 229 с.

Шандра В., Аркуша А. Україна в XIX столітті: людність та імперії. Київ : Академперіодика, 2022. 436 с.

Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Вид. третє, переробл. та розшир. Київ : Критика, 2006. 584 с.

Допоміжна

Алексєєв Ю.М., Вертелер А.Г. Історія України : навч. посібник. Київ.: Каравела, 2004. 256 с.

Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 272 с.

Бачинська О., Чухліб Т. Історія козацтва після зруйнування Запорозької Січі (1775-1905). Київ.: Арій, 2016. 464 с.

Бачинська О.А., Чухліб Т.В., Щербак В.О. Українське козацтво. Золоті сторінки історії. Київ.: ПП «КРИСТАЛ БУК», 2015. 400 с.

Білоцерківський В. Я. Історія України: навч. посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2007. 535 с.

Бодрухін В.М., Довжук І.В., Литвиненко В.Ф. Нариси з історії Української державності (до кінця XIX століття). Луганськ: Східноукраїнський нац. ун-т, 2009. 135 с.

Винокур І.С., Телегін Д.Я. Археологія України: підручник. Вид. друге, доповнене і перероблене. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 480 с.

Від рейхстагу до Іводзіми. У полум'ї війни. Україна та українці у Другій світовій. Під загальною редакцією Яни Примаченко. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 352 с.

Войтович Л. Іван Виговський в контексті історії козацької дипломатії XVII – початку XVIII століття. *Іван Виговський. Збірник статей наукової конференції, присвяченої 350-літтю Гадяцької угоди*. Львів, 2009. С.33-66.

Глушко М. Історія народної культури українців : навч. посібн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 416 с.

Горобець В.Князі і гетьмани усієї Русі. «Через шаблю маєм право». Злети і падіння козацької держави 1648-1783 років. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.

Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856–1886). Київ: Критика, 2006. 632 с.

Губарев В.К. Історія України: універсальний ілюстрований довідник. Донецьк: ТОВ «ВКФ» «БАО», 2010. 576 с.

Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Історія козацтва. Держава-військо-битви. Київ.: Арій, 2011. 464 с.

Гуржій О.І., Чухліб Т.В. 100 великих постатей і подій козацької України. Київ.: Арій, 2008. 464 с.

Дейвіс Н. Європа. Історія. Київ : Основи, 2020. 1464 с.

Журавльов Д.В. 100 ключових подій української історії. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. 400 с.

Журавльов Д.В. Визначні битви та полководці української історії. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. 416 с.

Журавльов Д.В. Хто є хто в українській історії. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 416 с.

Іванченко Р. Історія без міфів. Київ, 1996. 335 с.

Історія України : документи і матеріали / Укладання В. Короля. Київ, 2002. 448 с.

Історія України: навчально-методичний посібник. В.М. Литвин, А.Г. Слюсаренко, В.Ф. Колесник та ін. Київ.: Знання-Прес, 2006.

Історія України : навчальний посібник / за ред. В. А. Смолія. Київ, 1997. 424 с.

Історія України / за ред. Б. Д. Лановика. Київ, 2000. 574 с.

Історія України в особах: Литовсько-польська доба. О.М. Дзюба, М.В. Довбищенко, Я.Д. Ісаєвич та ін. Упорядник: О.В. Русина. Київ.: Україна, 1997. 272 с.

Історія України та її державності: Навчальний посібник. Л.Є. Дещинський, І.О. Гаврилів, Р.Д. Зінкевич та ін. Львів: Бескид-Біт, 2005. 368с.

Історія України: нове бачення. В.Ф. Верстюк, О.В. Горань, О.І. Гуржій та ін.; за ред. В.А. Смолія. Київ.: Альтернативи, 2008. 464 с.

Історія українського селянства. Нариси в 2-х томах. Київ.: Наукова думка, 2006. Т.1. 632 с.; Т.2. 654 с.

Єфіменко Г., Примаченко Я., Юркова О. Україна радянська. Ілюзії та катастрофи «комуністичного раю». 1917-1938 роки. Під загальною редакцією Г. Єфіменка. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 352 с.

Касьянов Г. Україна 1991-2007: нариси новітньої історії. Київ.: Наш час, 2008. 432 с.

Кралюк П.М. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків.: Фоліо, 2020. 424 с.

Крип'якевич І. Історія України. Львів, 1993. 519 с.

Кульчицький В. С., Тищик Б. Й. Історія держави і права України. Київ, 2001. 320 с.

Лановик Б. Д., Лазарович М. В. Історія України : навчальний посібник. Київ, 2001. 698 с.

Литвин В.М. Історія України: підручник 3-тє доопрац. та доповн. вид. Київ.: Наук. думка, 2009.

Литвин В.М. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-і рр. XX ст.); ред. В.А. Смолій. Київ.: Наукова думка, 2001. 560 с.

Литвин В.М., Мордвінцев В.М., Слюсаренко А.Г. Історія України: навч. посіб. Київ.: Знання, 2008. 957 с.

Лицарі Дикого Поля. Плугом і мушкетом. Український шлях до Чорного моря. Упорядник: К. Галушко. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

Михальчук П.А. Історія України: курс лекцій. Навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2009. 280 с.

Мицик Ю., Бажан О. Історія України. Київ.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015. 677 с.

На бій за волю. Перемога через поразки. Україна у війнах і революціях 1914-1921 років. А. Руккас, М. Ковальчук, А. Папакін, В. Лободаєв. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

Народження країни. Від краю до держави. Назва, символіка, територія і кордони України. Упорядник: К. Галушко. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

Остафійчук В. Ф. Історія України. Сучасне бачення : навчальний посібник. Київ, 2002. 348 с.

Поле битви – Україна. Від «володарів степу» до «кіборгів». Воєнна історія України від давнини до сьогодення. Упорядник: К. Галушко. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

Ричка В. [«Веселие Руси...»: Пияцтво як суспільний феномен Давньоруської держави.](#) *Український історичний журнал*. 2020. Число 2. С. 46.

Руккас А. Армія УНР: рік 1920. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/09/2/158059/> (дата звернення: 20.05.2023).

Русь «після Русі». Між короною і булавою. Українські землі від королівства Русі до Війська Запорізького. Упорядник: К. Галушко. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

Рябенко С. Політичні нащадки пакту Молотова-Ріббентропа. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/06/15/157663/> (дата звернення: 20.05.2023).

Старченко Н. Українські світи Речі Посполитої. Історії про історію. Київ : Laugus, 2022. 616с. 100 великих загадок історії України. Попельницька О.О., Петренко В.В. та ін. Київ.: Арії, 2009. 464 с.

Терлецький Л. Етногенез українського народу. Львів: Інтелект-Бізнес, 2007. 616 с.+16 іл.

Терський С.В. Археологія України: середньовічна доба. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської Політехніки, 2017. 256 с.

Тіні згаданих предків. Від склавинів до русинів. Прадавня Україна. Русь і походження українців. Упорядник: К. Галушко. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

У кігтях двоглавих орлів. Творення модерної нації. Україна під скіпетрами Романових і Габсбургів. А. Галушка, І. Гирич, І. Глизь та ін. Харків.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.

Україна у XX столітті (1900-2000): Збірник документів і матеріалів. Упорядники: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусев, В.Ю. Король та ін. Київ.: Вища школа, 2000. 351 с.

Україна: новітня історія (1945-1991 рр.). Ред.: В. Баран. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2003. 669 с.

Україна. Процеси націотворення. Упорядник: А. Каппелер; пер. з нім. Київ.: К.І.С., 2011. 416 с.

Україна: утвердження незалежної держави (1991-2001). Н.П. Барановська, В.Ф. Верстюк та ін. Київ.: Альтернативи, 2001. 703 с.

Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богущий, В. П. Андрущенко, Ж. О. Безвершук, Л. М. Новоханько. Київ, 2007. 680 с.

Шаповал Ю.І. Україна XX століття: особи та події в контексті важкої історії. Київ.: Генеза, 2001. 557 с.

Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття. Львів : Інститут Історії Церкви Львівської Богословської Академії, 2001. 250 с.

Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків : в 3 т. Київ, 1990-1991. Т.1. 592 с.; Т.2. 560 с.; Т.3. 530 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Архів друкованих видань Всеукраїнської академії наук, 1919-1931 рр. URL: <http://vuan.nibu.kyiv.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Архів української періодики онлайн. URL: <https://www.libraria.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Електронна бібліотека «Діаспоріана». URL: <https://diasporiana.org.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Електронна бібліотека «Історична спадщина України». URL: <https://nibu.kyiv.ua/greenstone/cgi-bin/library.cgi> (дата звернення: 13.05.2024).

Електронна бібліотека «Культура України». URL: <https://elib.nlu.org.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Електронна бібліотека «Україніка». URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB> (дата звернення: 13.05.2024).

Електронний архів Українського визвольного руху. URL: <https://avr.org.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Енциклопедія історії України. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU> (дата звернення: 13.05.2024).

Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. URL: litopys.org.ua (дата звернення: 13.05.2024).

Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. URL: <https://www.inst-ukr.lviv.ua/> (дата

звернення: 13.05.2024).

«Історична Правда» – онлайнове суспільно-історичне, науково-популярне видання. URL: <http://www.istpravda.com.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Історичний вебінар\Historical Webinar. URL: <https://www.youtube.com/@historicalwebinar1452> (дата звернення: 13.05.2024).

Локальна історія. Без брому. URL: <https://www.youtube.com/@localhistoryUA/videos> (дата звернення: 13.05.2024).

Сергій Білокінь (Київ). Персональний сайт історика України. URL: <https://s-bilokin.name/> (дата звернення: 13.05.2024).

Сумський історичний портал. URL: <https://history.sumy.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Україна модерна: міжнародний інтелектуальний часопис. URL: <https://uamoderna.com/index.php> (дата звернення: 13.05.2024).

Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).

Український історичний журнал. URL: <http://uhj.history.org.ua/uk> (дата звернення: 13.05.2024).

Український тиждень. URL: <https://www.youtube.com/@TyzhdenUA/videos> (дата звернення: 13.05.2024).

Чтиво – вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури. URL: <https://chtyvo.org.ua/> (дата звернення: 13.05.2024).